

Nr 294.

Av herr Svensson i Stenkyrka m. fl., om viss ändring i tillämpningsföreskrifterna till lagen om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

Enligt lagen av den 21 december 1945 angående inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet gällde den huvudregeln, att var och en som ville köpa eller genom byte förvärva jordbruksfastighet, vars taxeringsvärde översteg 5 000 kronor, skulle söka tillstånd därtill hos Kungl. Maj:t. Från denna regel medgav lagen undantag för sådan person, som icke tidigare ägde jordbruksfastighet och som själv ämnade driva jordbruket på den fastighet han ville förvärva. I sådana fall kunde ett enklare förfaringsätt än tillståndsgivning tillämpas. Fastighetsförvärvaren behövde icke söka tillstånd hos Kungl. Maj:t utan skulle endast till vederbörande inskrivningsdomare överlämna en på heder och samvete avgiven skriftlig försäkran, att han ämnade själv bedriva jordbruket på den fastighet han tänkte förvärva och icke tidigare ägde annan jordbruksfastighet. Denna skriftliga försäkran skulle åtföljas av ett intyg från landsfiskalen i orten att anledning icke fanns att tro, att gården skulle bli vanskött eller att förvärvaren ville tillgodogöra sig skogstillgångar på fastigheten i spekulationssyfte eller att bereda sig lättfången vinst genom att åter sälja fastigheten helt eller delvis. Sedan skriftlig försäkran och intyg överlämnats till inskrivningsdomaren skulle lagfart å fastigheten därefter meddelas.

Den nämnda lagen ersattes den 17 juni 1948 av ny lag i samma ämne. Enligt den nya lagen skola lantbruksnämnderna och icke Kungl. Maj:t behandla och avgöra ansökningar om tillstånd att förvärva jordbruksfastighet. Vidare gäller den nya lagen alla jordbruksfastigheter med ett taxeringsvärde av minst 1 000 kronor. I fråga om undantagen från tillståndsgivning gäller alltjämt samma förenklade förfaringsätt som enligt den gamla.

Genom den nya lagen om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet och genom lagen om kronans förköpsrätt har kontrollen av förvärven av jordbruksfastigheter numera lagts i lantbruksnämndernas händer. Lantbruksnämndernas ledamöter äga god kännedom om de lokala förhållandena, och genom nämndernas ombud i de olika kommunerna kan nämnden skaffa sig en god överblick över förhållandena på fastighetsmarknaden. Man kan under sådana förhållanden ifrågasätta, huruvida de intyg, som enligt tillämpningsföreskrifterna för jordförvärvslagen skola åtfölja anmälningar till inskrivningsdomarna om fastighetsförvärv av personer, som tillhöra den jordbrukande befolkningen, längre skola behöva lämnas

av landsfiskalerna. Dessa tjänstemän torde i regel icke ha möjlighet att kunna avgiva ett sådant intyg utan att först närmare undersöka huruvida den intygssökande uppfyller de fordringar som lagen ställer. Landsfiskalerna torde icke heller i allmänhet äga några speciella insikter i jordbruksfrågor. De tvingas därför kanske att först rådgöra med sakkunniga myndigheter, t. ex. lantbruksnämnderna. Det skulle därför med fog kunna göras gällande, att lantbruksnämnderna borde övertaga ansvaret för intygsgivandet. Nämnderna borde kunna tillerkännas rätt att själva bestämma vilka personer som skulle avge intyg av den art det här är fråga om. Endast den som av lantbruksnämnden auktoriserats som intygsgivare skulle erhålla rätt att hos inskrivningsdomaren betyga att den förvärvssökande uppfyller lagens fordringar. Det är givet att bestämda kvalifikationer måste krävas av de personer, som erhålla rätt att avge intyg. Det bör vara personer i tjänstemannaställning eller personer, som genom offentliga förtroendeuppdrag visat prov på duglighet, omdöme och ansvarskänsla.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring i gällande tillämpningsföreskrifter till lagen om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet att lantbruksnämnd erhåller rätt att avgöra vilken eller vilka personer inom nämndens verksamhetsområde som skola avge sådana intyg, som det nu åligger landsfiskalerna att avge.

Stockholm den 26 januari 1951.

Per Svensson
i Stenkyrka.

Sven J. Vigelsbo.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Hj. R. Nilson,
Spånstad.

Gunnar Larsson
i Luttra.